

VETOOMUS TULKKIEN ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN PUOLESTA

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on huolestuneena pannut merkille, ettei opetus- ja kulttuuriministeriö ole myöntänyt valtakunnalliseen konferenssitulkkien erikoistumiskoulutukseen erillistä rahoitusta ja ettei Turun yliopiston humanistinen tiedekunta katso voivansa jatkaa koulutusta perusrahoituksellaan. Tämä vaarantaa Turun yliopistossa jo viidentoista vuoden ajan järjestetyn tasokkaan konferenssitulkkien erikoistumiskoulutuksen ja siten korkeatasoisen suomen kielen tulkkauksen jatkumisen kansainvälisissä yhteyksissä.

Erikoistumiskoulutus on koko olemassaolonsa ajan seurannut yhteiskunnan tulkkaustarpeita ja tarjonnut tarkoituksenmukaista koulutusta sopivassa laajuudessa ja kulloinkin tarvittavissa kieliyhdistelmissä. Tämän todistaa kurssilta valmistuneiden erittäin hyvä työllistyminen omalla alallaan. Koulutus on Suomessa tunnettu ja kansainvälisesti arvostettu. Se hyödyntää ja kehittää alan ammattilaisten kokemusta ja seurattu tuoreinta kansainvälistä tutkimusta.

Turun tulkkauksen erikoistumiskoulutus on ainoa Suomessa järjestettävä alan korkeakoulutasoinen jatkokoulutus, jossa yliopistotasoinen perustutkinnon suorittaneet sekä jo ammatillista kokemusta hankkineet voivat keskittyä koko koulutuksen ajan pelkästään tulkkaukseen. Koulutus antaa valmiudet tulkin ammatin ja ammattietiikan syvälliseen ja analyyttiseen ymmärtämiseen sekä vahvan ja käytännönläheisen pohjan, jolta on hyvä ponnistaa suoraan työelämään.

Kattavaa tulkikoulutusta ei aina pystytä järjestämään yliopistojen käännös- ja kielitieteiden perusopintojen yhteydessä, varsinkaan viime aikoina tulkkauksen maisteritason jatkokursseja ei aina ole pystytty tarjoamaan. Sen vuoksi nimenomaan tasokas tulkkaukseen keskittynyt koulutus on entistä tarpeellisempaa ja voi toisaalta helpottaa perustutkintoon tähtäävään koulutukseen kohdistuvia taloudellisia paineita.

Erikoistumiskoulutus on kerännyt merkittävää osaamis- ja koulutuspääomaa, joka on nyt vaarassa kadota, mikäli koulutus lopetetaan. Suomalaisten toimijoiden on jatkossakin tunnettava vastuunsa kielellisten välineiden tarjoamisesta Suomen kansainvälisten yhteyksien hoitamiseen; suomen kielen tulkkeja (myös suomesta muille kielille tulkkaavia) ei juuri kouluteta muualla kuin Suomessa.

Tulkkauksen yhteiskunnallinen merkitys on Turun tulkikoulutuksen olemassaolon aikana entisestään korostunut. Suomen kielen tulkkaus on itsestään selvä osa päivittäistä työskentelyä Euroopan unionissa. Pätevät ja monipuolisen kielivalikoiman hallitsevat tulkit mahdollistava suomen kielen käyttämisen EU:n toimielinten kokouksissa muiden unionin virallisten kielten rinnalla. EU:ssa tulkkaus on niin luonnollinen osa kokousjärjestelyjä, että jäsenvaltioilla on vaarana unohtaa tulkkien kouluttamisen olevan jäsenmaiden omalla vastuulla. EU ei itse järjestä varsinaista tulkikoulutusta, vaan rekrytoi palvelukseensa jo koulutuksen saaneita tulkkeja.

Kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt koko yhteiskunnassa: liike-elämässä, tieteen alalla, politiikassa, kolmannella sektorilla. Suomi on osa globaalia maailmaa. Täällä järjestettävissä kokouksissa tarvitaan jatkuvasti lukuisten eri kielten päteviä tulkkeja perinteisen pohjoismaisen ja Itämeri-yhteistyön lisäksi. Kansainvälisillä järjestöillä ja yhteistyöelimillä ei ole omaa tulkikoulutusta – tulkkaustarpeiden ennakointi ja niihin vastaaminen on kansallisten toimijoiden tehtävä.

Yhteiskunnassa tarvitaan kipeästi monipuolisia tulkkauspalveluita. Esimerkiksi oikeustulkkaus on vaativa erikoisala, joka edellyttää tulkilta erityisosaamista oikeusturvan

toteutumiseksi. Sen vaihteleva taso onkin saanut viime aikoina erityistä huomiota osakseen. Oikeustulkkauksen määrälliset ja laadulliset tarpeet ovat mittavat ja aihe on ajankohtainen koko Euroopassa. EU:n oikeusministerit hyväksyivät äskettäin säädöksen, jolla taataan rikoksesta epäillylle käännös- ja tulkkaukspalvelut rikosoikeudenkäynnissä. Komissio on antanut tukea tuoreelle eurooppalaiselle oikeustulkkauksen ja oikeudellisen kääntämisen järjestölle EULITAlle, jonka tavoitteena onkin edistää laadukasta tulkkausta osana oikeudenmukaista oikeudenkäyntiprosessia. Turun konferenssitulkikoulutuksen erikoisosaamista voitaisiin menestyksekkäästi soveltaa myös muuhun tulkkikoulutukseen ja siten vastata ajankohtaisiin tarpeisiin esimerkiksi kouluttamalla oikeustulkkeja. Tarpeen mukaan tulisi tarjota myös konferenssitulkkien erikoistumis- tai täydennyskoulutusta.

SKTL vetoaa Turun yliopistoon, jotta se säilyttäisi tulkkikoulutuksen siten, että yksikkö voisi edelleen tarjota tulkkauksen erikoistumis- ja täydennyskoulutusta ottaen huomioon kulloinkin ajankohtaiset yhteiskunnan tarpeet.